Facebook post April 29, 2017

Autor: Rusmir Čoković

Datum: April 29, 2017

U poznatom hadisu u kojem je Džibril upitao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, o tome šta je islam, iman i ihsan, navedeni su temelji islama, temelji imana, i temelj ihsana: "Da obožavaš Allaha kao da Ga vidiš, jer ako ti Njega ne vidiš, On tebe vidi." Kao što postoje stvari koje narušavaju ispravnost namaza, posta ili hadža, tako postoje i stvari koje narušavaju ispravnost čovjekovog vjerovanja (kao što su neki vidovi velikog širka-pripisivanja druga Allahu i dr). I ovo je prilično poznato u krugovima ljudi koji iole imaju dodira sa šerijatskim naukama. No, koje su to stvari koje narušavaju ihsan? ...

Zbog ovoga, utemeljeno na pomenutom hadisu (ali i na mnogobrojnim drugim hadisima) neki učenjaci su napravili tematsku podjelu, pa su shvatanje čitavog islama podijelili na tri dijela:

1) Dio o imanu-vjerovanju (nazvanom i Fikhul-ekber, doslovno "najveće razumijevanje", odnosno "razumijevanje najveće stvari, jer je to bit vjere), i ovaj dio načelno sadrži pitanja vjerovanja u nevidljivo (ar. akaid).
2) Dio o propisima (nazvanom još i fikhul-ahkam, razumijevanje propisa ili jednostavno fikh).
3) Dio o propisima-stanjima duše i srca (nazvanom još i ahlak, ili fikhun-nefs).

Često onaj ko krene putem sticanja šerijatskog znanja počne zalaziti u dubine pitanja iz akaida i fikha, što je i dobro ukoliko na tom putu ide ne preskače važnije od važnog, ali i ukoliko ne bude zanemario osnovna pitanja ahlaka.

I ponovo pitanje: Koji su to temelji ahlaka i koje su to stvari koje narušavaju taj ahlak?

Pokušat ću da pojednostavim zbog prirode fb postova (a vjerujem da većina vas već dobro poznaje hadise koji su argumenti za stvari koje ću navesti):

Kod ahlaka imamo dvije stvari:

PRVA JE: očistiti dušu i srce od negativnih osobina.

DRUGA JE: ukrasiti srce i dušu pozitivnim osobinama.

Negativnih osobina je mnogo, ali su temelji, ono što narušava osnove ahlaka, četiri stvari:

I - Oholost (smatranje sebe boljim od drugog).

II - Samoljublje (biti zadivljen sobom i/ili svojim mišljenjem).

III - Ljubav prema dunjaluku
[koja ima četiri temelja:

1-ljubav prema imetku,
2-ljubav prema ugledu, slavi i da se bude poznat,
3-ljubav prema vođstvu, odnosno položajh,
4-rijaluk i sum'aluk (činjenje ibadetā da bi se vidjelo i čulo kako je onaj ko ih čini pobožan, a sa čim opet dobija jednu od tri prethodno spomenute stvari).]
Često se odražava škrtošću, a najgore stanje ljubavi prema dunjaluku je odavanje strastima stomaka i spolnog organa.

IV - Zavist. Za svaku od pomenenutih stvari je u Kur'anu ili hadisu zaprijećeno Džehennemom i/ili zabranom ulaska u Džennet.

Nasuprot ovoga, kao što rekosmo, srce i dušu treba ukrasiti pozitivnim osobinama, a temelji tih pozitivnih osobina su u biti samo stvari suprotne već spomenutim negativnim, a to su:

I. Poniznost (nasuprot oholosti)
II. Prihvatanje činjenice da imam mnogo mahana, samokritičnost (ili jednostavno rečeno: realnost). (nasuprot samoljublju)
III. Skromnost na dunjaluku, zadovoljstvo sa malo, bez želje za ugledom, slavom i vođstvom, darežljivost i iskrenost u ibadetu.
IV. Voljeti i željeti drugima dobro (sto stoji nasuprot zavisti).

Gore pomenute negativne osobina su veliki grijesi. I to su veliki grijesi srca, a oni su uzrok velikih grijeha jezika i udova.

Iako ih mnogo velikih grijeha jezik najčešći su:

1-Gibet-tračanja i nemimet-prenošenje riječi s ciljem omalovažavanja.
2-Kršenje obećanja i pronevjera
3-Laganje
4-Dvoličnost.
5-Tumačenje vjere bez (nedovoljno) znanja ili proizvoljno.

A veliki grijesi udova su:

1-Bespravno uzimanje imetka (u što spadaju i krađa, i davanje i uzimanje mita).
2-Blud.
3-Kidanje rodbniskih veza i neposlušnost roditeljima.

4-Bespravno udaranje
5. Bespravno ubijanje.

Sve se može svesti pod troje: narušavanje časti, imetka i života.

Princip našeg samoodgoja i odgoja drugih morao bi biti: nakon osnova vjerovanja, i osnovnih propisa da se klonimo velikih grijeha. Nema mnogo smisla podučavati ljude i podsticati ih pohvalnim stvarima dok oni grcaju u velikim grijesima.

Zasigurno da najviše problema je upravo zbog nerazumijevanja stanja srca i duše iako neki misle da je drugačije.

Tako npr. ukoliko neko dobro poznaje pitanja vjerovanja i propise brzo postaje samoljub, i na neki način pokazuje da je bolji od drugog, pa ga onda omalovažava tako što ga gibeti ili mu spominje mahane.

Ili ako ne poznaje poznaje propise vjere, ali je umišljen i ohol, onda on omalovažava ili ismijava onog ko ih poznaje i primjenjuje.

Ili kada su dvojica npr. na istom naučnom nivou, ali jedan zavidi drugome, onda on traži prvom mahane da bi pokazao kako je on bolji.

Ili ako je neko umišljen ili učen ili pobožan, ali žudi za popularnošću (ugledom) ili imetkom ili vođstvom, onda će on nastojati da se dokaže i da dokaže, makar i suptilno, kako neko drugi nije vrijedan toga što je on vrijedan ili bar ne toliko koliko je on toga vrijedan; on se brzo raduje da ovaj drugi pogriješi da bi on ispao bolji, umjesto da mu je žao što njegov brat griješi, jer treba da voli svome bratu što voli i sebi.

Ili ...

Mislim da već razumijete moguće kombinacije...

Sve se vraća na loš ahlak, a loš ahlak - to je loš odgoj, a od nas traži da budemo lijepog ahlaka.

A budući da se lijepom ahlaku kroz samoodgoj treba posvetiti mnogo više nego npr. memorisanju Kur'ana i propisa i zato što je teži od toga, onda ljudi bježe od toga i idu 'linijom manjeg otpora' te zapadaju u velike grijehe. Sve to zbog toga što je slabo primjene "Njega obožavaš kao da Ga vidiš, jer ako ti Njega ne vidiš, On tebe vidi", a "Allah ne gleda u vaša lica i vaše imetke, već gleda u vaša srca (i djela)."

Lijep odgoj za vjernika znači težnju ka potpunosti, jer "Najpotpunijeg vjerovanja su oni vjernici koji su najboljeg ahlaka." (Ebu Davud)

KRAJ